

STATISTIKENS FRAMSTÄLLNING

Yrkeshögskolan

Ämnesområde

Utbildning och forskning

Statistikområde

Eftergymnasial yrkesutbildning

Produktkod

UF0701

Referenstid

2019

Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska centralbyrån
Kontaktinformation	Gilbert Fontana
E-post	Gilbert.Fontana@scb.se
Telefon	010 - 479 60 71

Innehåll

1	Statistikens sammanhang.....	3
2	Undersökningsdesign	3
2.1	Målstorheter	3
2.2	Ramförfarande	3
2.3	Förfaranden för urval och uteslutning	3
2.4	Insamlingsförfarande.....	3
2.4.1	Datainsamlingsmetoder	3
2.4.2	Mätning.....	4
2.4.3	Bortfallsuppföljning	4
2.5	Bearbetningar.....	5
2.6	Granskning.....	5
2.6.1	Granskning under insamlingen	5
2.6.2	Granskning av mikrodata	5
2.6.3	Granskning av makrodata	5
2.6.4	Granskning av redovisning	5
2.7	Skattningsförfarande	6
2.7.1	Principer och antaganden	6
2.7.2	Skattningsförfarande för målstorheter.....	6
2.7.3	Skattningsförfarande för tillförlitlighet.....	8
2.7.4	Röjandekontroll	8
3	Genomförande	9
3.1	Kvantitativ information.....	9
3.2	Avvikelser från undersökningsdesignen	9
	Bilaga: Frågeformulär	10

1 Statistikens sammanhang

Statistiken bygger på en undersökning riktad mot studerande som examinerats från en yrkeshögskoleutbildning 2018. Undersökningen visar etableringen på arbetsmarknaden och matchningen mellan yrkeshögskoleutbildningen och arbete. Liknande inträdesundersökningar har tidigare genomförts av SCB för bland annat gymnasieavgångna och examinerade från högskolan.

Statistikens kvalitet beskrivs i kvalitetsdeklarationen som finns tillgänglig på www.scb.se/UF0701 under rubriken *Dokumentation*.

2 Undersökningsdesign

2.1 Målstorheter

De viktigaste statistiska målstorheterna utgörs av

- Nuvarande sysselsättning
- Överrensstämmelse mellan nuvarande arbete och utbildning
- Tiden från avslutad utbildning till första arbetet

Målpopulation består av personer som avslutat en yrkeshögskoleutbildning 2018.

2.2 Ramförfarande

Populationen levererades av Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) och utgörs av personer i MYH:s administrativa register som examinerats från en yrkeshögskoleutbildning 2018. Rampopulation består av de individer som återfinns i Registret över totalbefolkningen (RTB). Observationsobjekten är individerna i rampopulationen. Observationsobjekten stämmer väl överens med uppgiftkällorna då det är individerna i rampopulationen som enkäten skickats till. Kontaktvägarna till uppgiftskällorna utgjordes av adresser hämtade från RTB.

2.3 Förfaranden för urval och uteslutning

Inget urval och ingen uteslutning förekommer i denna undersökning.

2.4 Insamlingsförfarande

2.4.1 Datainsamlingsmetoder

Data samlas in direkt genom en enkätundersökning. Insamlingen genomfördes med ett pappersfrågeformulär men uppgiftslämnarna hade även möjlighet att svara på webben.

Den första omgången med frågeformulär skickades ut den 22 augusti 2019. Tack- och påminnelsekort skickades den 5 september och påminnelsebrev med ny blankett den 26 september samt 4 oktober. Insamlingen avslutades den 28 oktober 2019.

Samtliga inkomna frågeblanketter prickades av i ett så kallat avregistreringssystem. Registrering av data från pappersblanketter skedde genom att inkomna frågeformulär lästes in maskinellt (skanning). Skanningsprogrammet kontrollerade så att korrekta värden registrerades vid skanningen, till exempel om svar var otydligt markerade. De värden som föll ut som fel vid dessa kontroller rättades upp manuellt med stöd av skanningsprogrammet, genom så kallad verifiering. Vid förekomst av dubbelmarkeringar, det vill säga om fler svarsalternativ fanns angivna för en fråga som bara fick ha ett svar, upprättades dess utifrån en viss prioriteringsordning eller i vissa fall genom att slumpa mellan två svar.

2.4.2 Mätning

Frågorna i formuläret (se bilaga) har formulerats av SCB i samråd med Myndigheten för yrkeshögskolan. Undersökningen har tidigare år genomförts av SCB på Myndigheten för yrkeshögskolan och frågeformuläret har då genomgått en mätteknisk granskning. Då inga förändringar jämfört med förra året har genomförts i frågeformuläret genomförde ingen mätteknisk granskning. Frågeformuläret innehöll tolv numrerade frågor. Fråga nummer nio innehöll en delfråga. Frågeformuläret innehöll dessutom flertalet hoppfrågor.

Frågorna handlade bland annat om:

- Huvudsaklig sysselsättning innan yrkeshögskoleutbildningen
- Huvudsaklig sysselsättning idag
- Genförande av LIA (Lärande i arbete) hos nuvarande arbetsgivare
- Förändring av arbetsgivare och arbetsuppgifter
- Överensstämmelse mellan arbete och utbildning
- Utbildningens relevans
- Tiden från avslutad utbildning till första jobbet

Statistikens kvalitet beskrivs i kvalitetsdeklarationen.

Information om de slutliga observationsvariablerna och statistikens detaljerade innehåll finns på SCB:s webbplats. Där beskrivs alla variabler och värdemängder m.m. Dokumentationen finns på www.metadata.scb.se under *Yrkeshögskolan*.

2.4.3 Bortfallsuppföljning

Bortfallet mäts som andel uteblivna svar av samtliga i urvalet exklusive övertäckningen. För att hålla nere bortfallet skickades tre påminnelser: ett tack- och påminnelsekort och två påminnelser skickades till dem som inte svarat. Inga adaptiva strategier användes för att minska bortfallet.

2.5 Bearbetningar

Uppgifter om utbildningarna för varje personnummer tillhandahölls av MYH via administrativa register. Dessa uppgifter inkluderar utbildningsområde, studietakt, studieform, utbildningspoäng i helårsintervall, studielän och funktionella analysregioner.

Via personnummer härledde SCB kön och ålder. Från Befolkningens utbildning (Utbildningsregistret, UREG) hämtas information om högsta utbildningsnivå innan yrkeshögskoleutbildningen påbörjades, de examinerades bakgrund (svensk/utländsk bakgrund) och de examinerades härkomst (inrikes/utrikes född).

Inga imputeringar av partiellt bortfall eller objektsbortfall har gjorts.

2.6 Granskning

2.6.1 Granskning under insamlingen

Registrering av data från frågeformulär på papper skedde genom att inkomna formulär lästes in maskinellt (skanning).

Skanningsprogrammet kontrollerar att korrekta värden registrerades vid skanningen, till exempel om svar var otydligt markerade. De värden som föll ut som fel vid dessa kontroller rättades upp manuellt med stöd av skanningsprogrammet, genom så kallad verifiering.

2.6.2 Granskning av mikrodata

Vid förekomst av dubbelmarkeringar, det vill säga om fler svarsalternativ fanns angivna för en fråga som bara fick ha ett svar, gjordes en markering i datafilen för senare manuell kontroll. Rättning av dubbelmarkeringar skedde efter en viss prioritetsordning eller i vissa fall slumpmässigt mellan två svar alternativt utifrån svaren på andra frågor i frågeformuläret.

Ytterligare kontroller som gjordes var bland annat att endast valida värden förekom i materialet samt att så kallade hoppinstruktioner hade efterföljts och att rätt antal svar för varje fråga hade lämnats.

2.6.3 Granskning av makrodata

Eftersom många totaler och deltotaler återkommer i flera av de tabeller som tas fram och publiceras, kan belopp och antalsuppgifter stämmas av och jämföras mellan tabellerna.

2.6.4 Granskning av redovisning

Inför publicering granskas samtliga framställda tabeller.

SCB kontrollerar att alla tabeller finns med och att ingen av dem är tom eller innehåller obegripliga värden, till exempel interna koder. Rubriker och förklaringar till tabeller granskas så att de är korrekta.

Slutligen utförs kontroller av överensstämmelse där samma siffervärde eller text används på flera ställen.

2.7 Skattningsförfarande

2.7.1 Principer och antaganden

Undersökningen är en totalundersökning med bortfall. Kalibrering används för att kompensera för bortfallet.

Vikter har beräknats så att resultat kan redovisas för hela populationen och inte bara för de svarande. Vikterna kompenserar för objektbortfallet men inte för det partiella bortfallet. Om vikterna inte används så kan resultaten bli helt missvisande, speciellt som olika urvalspersoner haft olika sannolikhet att komma med i urvalet.

De kalibrerade vikterna har den egenskapen att de vid skattning av populationstotalen, för var och en av de hjälpvariabler som används för att fastställa de kalibrerade vikterna, resulterar i en skattning som överensstämmer exakt med den registertotal som används för att fastställa de kalibrerade vikterna. Detta innebär bland annat att alla antalsskattningar för hjälpvariablerna som baseras på de kalibrerade vikterna överensstämmer med de storheter som finns i undersökningens rampopulation.

Kalibreringen (punktskattningar och konfidensintervall) och de tabeller som presenteras i temarapporten har tagits fram med hjälp av SAS och variansprogrammet ETOS.

2.7.2 Skattningsförfarande för målstorheter

Vikter har beräknats för att kunna redovisa statistiken för hela populationen och inte endast för de svarande. På grund av bortfall i enkätundersökningen så används hjälpinformation på individnivå i avseende att reducera de skevheter som detta bortfall kan leda till.

För att få god kvalitet på skattningarna används hjälpinformation. Ett antal variabler, som samvarierar med svarsbenägenhet och som skulle användas som redovisningsvariabler, har används för viktberäkning och estimation.

Följande hjälpvariabler har använts:

- Kön
- Ålder
- Födelseland
- Utländsk bakgrund
- Civilstånd
- Utbildningsområde
- Studietakt
- Studieform

- Högsta uppnådda utbildningsnivå

Variablerna används som hjälpinformation i en kalibreringsestimator. Estimatorn används för att skapa kalibrerade vikter och kalibrerade skattningar av de parametrar som är av intresse.

Vi har en population U bestående av N personer. De parametrar vi är intresserade av är vanligtvis funktioner av två totaler $Y = \sum_U y_k$ och $Z = \sum_U z_k$, där y_k är värdet på variabel y för person k och z_k värdet på en annan variabel för samma person. Vanligtvis är y (och även z) en dikotom variabel, d.v.s.

$$y_k = \begin{cases} 1 & \text{om person } k \text{ har studerade egenskap} \\ 0 & \text{för övrigt} \end{cases}$$

Vanligtvis är vi också intresserade av parametrar för redovisningsgrupper. Låt oss benämna dessa $U_1, \dots, U_d, \dots, U_D$, där $U = \bigcup_{d=1}^D U_d$. Totalen för redovisningsgrupp d kan skrivas

$$Y_d = \sum_U y_{dk}$$

$$\text{där } y_{dk} = \begin{cases} y_k & \text{för } k \in U_d \\ 0 & \text{för övrigt.} \end{cases}$$

Z_d bildas på likartat sätt.

En generell parameter för redovisningsgrupp d (d kan också avse hela populationen) kan skrivas $\theta_d = C \frac{Y_d}{Z_d}$, där C är en konstant.

Den vanligaste parametern är en procentuell andel, som erhålles när $C = 100$ och $z_k = 1$ för alla k , och y är definierad enligt (4.1). Om vi låter N_d vara antalet personer i redovisningsgrupp d , då kan parametern skrivas

$$P_d = 100 \frac{\sum_U y_{dk}}{N_d}$$

Vi drar ett obundet slumpmässigt urval s_h av storleken n_h från stratum h ($h = 1, \dots, H$), men p.g.a. övertäckning och bortfall har vi endast svarsmängden r_h av storleken m_h att utföra beräkningarna på. Storleken på stratum h ger vi beteckningen N_h .

Den "konventionella" estimatorn (för Y_d), har följande form:

$$\hat{Y}_d = \sum_{h=1}^H \frac{N_h}{m_h} \sum_{r_h} y_{dk}$$

I den ”konventionella” estimatorn används ingen ytterligare hjälpinformation än stratifieringsinformationen.

I syfte att erhålla en estimator med mindre urvalsfel och bortfallsskevhet än den ”konventionella” estimatorn ovan utnyttjar vi hjälpinformation också i estimationen. Vi bildar en hjälpvektor \mathbf{x}_k , som anger till vilka kategorier av kön + ålder + födelseland + utländsk bakgrund + civilstånd + utbildningsområde + studietakt + studieform + högsta uppnådda utbildningsnivå som person k tillhör. Vi framställer hjälptotalerna $\sum_{U_d} \mathbf{x}_k$ och utnyttjar denna hjälpinformation i en kalibreringsestimator.

Kalibreringsestimatorn för totalen Y_d har följande utseende:

$$\hat{Y}_{wd} = \sum_r d_k v_k y_{dk}$$

där

$$d_k = N_h / n_h \text{ för } k \in r_h$$

och

$$v_k = 1 + (\sum_U \mathbf{x}_k - \sum_r d_k \mathbf{x}_k)' (\sum_r d_k \mathbf{x}_k \mathbf{x}_k')^{-1} \mathbf{x}_k$$

Vid skattning av en parameter av typen $\theta_d = C \frac{Y_d}{Z_d}$ skattas respektive total med hjälp av kalibreringsvikten v_k .

2.7.3 Skattningsförfarande för tillförlitlighet

Konfidensintervall är beräknade enligt en metod som i 95 procent täcker in det sanna värdet och beräknas enligt formeln:

$$\text{Punktskattning} \pm 1,96 \times \text{estimatorns medelfel}$$

2.7.4 Röjandekontroll

I tabellerna redovisas inga resultat för frågor med färre än 4 svar samt för svarsalternativ med färre än 3 svar. I det första fallet sekretessprickas svar för samtliga svarsalternativ. I det andra fallet sekretessprickas enbart svarsalternativet med färre än 3 svar.

3 Genomförande

3.1 Kvantitativ information

Totalt ingick 13 247 personer i rampopulationen exklusive 128 personer som utgjorde identifierad övertäckning. Orsakerna till övertäckning var bland annat att personerna emigrerat eller avlidit. Svar inkom från 6695 personer, vilket gav en svarsandel på 50,1 procent.

3.2 Avvikelser från undersökningsdesignen

Inga avvikelser har gjorts.

2019-11-28

Bilaga: Frågeformulär

Uppföljning av examinerade från YH - utbildningar med avslut 2018

<p>1. Vilken var din huvudsakliga sysselsättning under sexmånadersperioden före din YH-utbildning? <i>Ange endast ett alternativ</i> <i>Vid tillfällig frånvaro, t.ex. sjukdom, föräldraledighet, semester, ange din normala sysselsättning</i></p>	<p>☐ Anställd ☐ Egen företagare/ anställd i eget AB ☐ Arbetsökande/ arbetsmarknadspolitisk åtgärd (även studieinriktade åtgärder) ☐ Studerande ☐ Annat</p>
<p>2. Vilken är din huvudsakliga sysselsättning idag? <i>Ange endast ett alternativ</i> <i>Vid tillfällig frånvaro, t.ex. sjukdom, föräldraledighet, semester, ange din normala sysselsättning</i></p>	<p>☐ Anställd ☐ Egen företagare/ → Gå till fråga 5 anställd i eget AB ☐ Arbetsökande/ arbets- → Gå till fråga 11 marknadspolitisk åtgärd (även studieinriktade åtgärder) ☐ Studerande → Gå till fråga 11 ☐ Annat → Gå till fråga 11</p>
<p>3. Genomförde du någon LIA-kurs hos din nuvarande arbetsgivare? <i>LIA = Lärande i arbete</i></p>	<p>☐ Ja ☐ Nej ☐ Hade inte LIA</p>
<p>4. Har du samma arbetsgivare idag som före din YH-utbildning?</p>	<p>☐ Ja ☐ Nej ☐ Hade ingen anställning → Gå till fråga 6 före YH-utbildningen</p>
<p>5. Har dina arbetsuppgifter förändrats jämfört med dem innan din YH-utbildning?</p>	<p>☐ Ja, de är mer kvalificerade ☐ Ja, de är mindre kvalificerade ☐ Nej, de är likvärdiga ☐ Inte jämförbart</p>
<p>6. Hur överensstämmer ditt nuvarande arbete med din YH-utbildning?</p>	<p>☐ Helt eller till största delen → Gå till fråga 8 ☐ Till viss del → Gå till fråga 8 ☐ Inte alls</p>
<p>7. Vad är skälet till att ditt arbete inte alls överensstämmer med din YH-utbildning? <i>Flera alternativ får markeras.</i></p>	<p>☐ Svårt att få ett arbete där jag vill bo ☐ Svårt att få ett arbete överhuvudtaget ☐ Har även en annan utbildning och arbetar inom det området ☐ Nuvarande arbete är mer attraktivt (arbetsvillkor, lön, karriär etc.) ☐ Har valt att vara kvar på mitt gamla jobb ☐ Saknar den erfarenhet som krävs ☐ På grund av familjeskäl ☐ Annat</p>

8. Oavsett om din arbetsgivare krävde det eller inte, tycker du att din YH-utbildning var en förutsättning för att du skulle få ditt nuvarande arbete?	☐ Ja, helt eller till stor del ☐ Ja, till viss del ☐ Nej, inte alls												
9. I vilken utsträckning tycker du att...	<table><thead><tr><th></th><th>Helt eller i stor utsträckning</th><th>I viss utsträckning</th><th>Inte alls</th></tr></thead><tbody><tr><td>a. ... du på din YH-utbildning fick lära dig det du behöver för att utföra ditt nuvarande arbete?</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td></tr><tr><td>b. ... du använder det du lärde dig på YH-utbildningen i ditt nuvarande arbete?</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td></tr></tbody></table>		Helt eller i stor utsträckning	I viss utsträckning	Inte alls	a. ... du på din YH-utbildning fick lära dig det du behöver för att utföra ditt nuvarande arbete?	☐	☐	☐	b. ... du använder det du lärde dig på YH-utbildningen i ditt nuvarande arbete?	☐	☐	☐
	Helt eller i stor utsträckning	I viss utsträckning	Inte alls										
a. ... du på din YH-utbildning fick lära dig det du behöver för att utföra ditt nuvarande arbete?	☐	☐	☐										
b. ... du använder det du lärde dig på YH-utbildningen i ditt nuvarande arbete?	☐	☐	☐										
10. Arbetar du inom något eller några av de områden din YH-utbildning var riktad mot?	☐ Ja, helt eller till största delen ☐ Ja, till viss del ☐ Nej, inte alls												
11. När fick du ditt första arbete/startade eget företag efter din YH-utbildning? <i>Räkna med alla avlönade arbeten oavsett längd, t.ex. vikanat och sommarjobb</i>	☐ Har inte arbetat efter YH-utbildningen ☐ Hade redan arbete när utbildningen avslutades ☐ Inom 1 månad ☐ Inom 2–6 månader ☐ Efter mer än 6 månader												
12. Hur nöjd eller missnöjd är du med din YH-utbildning som helhet?	☐ Mycket nöjd ☐ Ganska nöjd ☐ Ganska missnöjd ☐ Mycket missnöjd												

Tack för att du svarade på enkäten!